

RAPORT PODSUMOWUJĄCY realizację Projektu

Wprowadzenie – ogólne podsumowanie realizacji ww. projektu

Od sierpnia do grudnia 2017 roku Fundacja BO WARTO realizowała projekt pn. "Służba Ojczyźnie jest moim Prawem – za przykładem gen. J. Hallera", którego głównym celem było podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej oraz promowanie i kształtowanie postaw patriotycznych wśród dzieci i młodzieży przez nowatorskie upowszechnianie wiedzy historycznej związanej z „Błękitną Armią” i generałem Józefem Hallerem. To ten wybitny polski dowódca i polityk będzie łączył dwie grupy wiekowe uczestników podejmujące różne wyzwania, aby zrealizować postawiony przed nimi ww. cel.

Jednym ze sposobów na upowszechnianie wiedzy o tej wybitnej postaci i „Błękitnej Armii” były historyczne gry plenerowe i questy tworzone przez młodzież ze szkół ponadgimnazjalnych. Do udziału w nich powinni być zapraszani starsi i młodszy mieszkańcy miejscowości, gdzie był realizowany projekt. Drugim zaś zadaniem projektowym i sposobem, aby osiągnąć zakładany cel były działania podejmowane przez uczniów szkół podstawowych i ich nauczycieli w ramach „Tygodnia z gen. Józefem Hallerem” zakończone wydarzeniem skupiającym społeczność szkolną o charakterze wielkiej lekcji historii, podsumowującym i utrwalającym wiadomości o generale Hallerze i „Błękitnej Armii”.

Tak więc udział w projekcie wymagał od jego uczestników nie tylko zapoznania się z historią „Błękitnej Armii” i życiorysem gen. J. Hallera, ale także ich kreatywnego przedstawienia poprzez organizację gier, questów historycznych, konkursów, quizów i innych działań aktywizująco-poznawczych swoim rówieśnikom, młodszym kolegom i koleżankom lub społeczności lokalnej.

Uczestnicy projektu

Do udziału w projekcie zgłosiło się 30 placówek z obu grup wiekowych z 10 województw. W gronie uczestników znaleźni się reprezentanci takich miejscowości jak: Biała Rawska, Białobrzegi, Białystok, Pierzchowo, Gidle, Jaświły, Jeżowe Centrum, Kamionka, Kielce, Kiełpino, Kobylnica, Koszyce Wielkie, Lublin, Małogoszcz, Miechów, Ostrołęka, Parchowo, Płock, Poręba, Somonino, Swarzędz, Warszawa, Włocławek, Wodzisław i Wołomin.

Zgodnie z regulaminem projektu każda szkoła mogła być reprezentowana przez 15 uczniów wraz z opiekunami przygotowującymi historyczne gry plenerowe lub questy oraz różnego rodzaju aktywności w ramach „Tygodnia z gen. J. Hallerem” w swoich szkołach.

Niestety jednak nie wszystkie zgłoszone szkoły przesłały organizatorom raporty z realizacji działań projektowych w swoich placówkach oświatowych, tak więc rzeczywista liczba placówek zaangażowanych w „hallerowskie” działania zmniejszyła się do 25, a uczestników do 375 osób (dzieci i młodzież). Pośrednia ilość uczestników zorganizowanych wydarzeń wyniosła ponad 2.500 osoby (dane podane przez szkoły). Wśród tych uczestników znaleźni się uczniowie szkół biorących udział w projekcie, nauczyciele, rodzice, opiekunowie, dziadkowie, inni mieszkańcy i władze samorządowe miejsc, gdzie realizowany był projekt.

Realizacja projektu

W realizacji projektu wyodrębniono następujące części merytoryczne:

- spotkanie/szkolenie dla opiekunów grup zgłoszonych do projektu w Warszawie;
- przygotowanie i przeprowadzenie w swoim środowisku lokalnym historycznych gier plenerowych i questów (szkoły ponadgimnazjalne), także w swojej szkole działań w ramach „Tygodnia z gen. Józefem Hallerem” (szkoły podstawowe);
- podsumowanie projektu w Warszawie.

Spotkanie/szkolenie dla opiekunów grup zgłoszonych do projektu

Pierwsze merytoryczne spotkanie organizowane w ramach projektu „Służba Ojczyźnie jest moim Prawem” – za przykładem gen. J. Hallera” odbyło się 9 października 2017r. w Centrum Weterana Działających Poza Granicami Państwa w Warszawie. Do udziału w nim zaproszono wszystkich opiekunów grup zgłoszonych do projektu. Jednakże pozytywnie odpowiedziało na nie 14 osób, które od godz. 10 do 16.15 nie tylko zdobywali wiedzę projektową, ale także mieli niecodzienną okazję zapoznać się z historią polskich misji zagranicznych, a także dowiedzieć się o swoistej sztafecie pokoleń w propagowaniu postaw patriotycznych na przestrzeni ostatnich 100 lat. Oprócz zwiedzenia Sali Tradycji i obejrzenia czasowej wystawy poświęconej polskiemu saperom w Afganistanie organizatorzy i uczestnicy złożyli kwiaty pod pomnikiem poświęconym poległym na misjach oraz zapalili znicz pod Ścianą Pamięci.

Program spotkania:

- godz. 10.00 - 10.15 - rozpoczęcie spotkania, powitanie i złożenie wiązanki i zapalenia znicza pod tablicą pamiątkową obok Centrum
- godz. 10.15 - 11.00 - wykład historyczny o gen. Józefie Hallerze i "Błękitnej Armii"
- godz. 11.00 - 12.30 - wykład /warsztat o aktywnych formach przekazu historii dzieciom i młodzieży
- godz. 12.30 - 13.10 - wykład/warsztat - dobre praktyki w organizacji historycznych gier plenerowych i questów realizowanych w ramach projektu "Bo warto pamiętać"
- godz. 13.10 - 13.40 - przerwa obiadowa
- godz. 13.40 - 14.55 - zwiedzanie Centrum Weterana
- godz. 14.55- 15.40 - wykład/warsztat - dobre praktyki w organizacji historycznych wydarzeń rocznicowych wykraczających poza sztamowe apele szkolne (np. Wielka Lekcja Historii)
- godz. 15.40 - 16.15 - przekazanie informacji o działaniach projektowych, omówienie regulaminu i przekazanie okolicznościowych materiałów.

Uczestnicy spotkania zabrali ze sobą cenne doświadczenia, projektową wiedzę i egzemplarze pięknie wydanej przez IPN Hallerowskiej biografii.

Przygotowanie i przeprowadzenie w swoim środowisku lokalnym historycznych gier plenerowych i questów (szkoły ponadgimnazjalne), także w swojej szkole działań w ramach „Tygodnia z gen. Józefem Hallerem” (szkoły podstawowe)

Przygotowanie do przeprowadzenia gier i questów plenerowych, a także aktywności w ramach „Tygodnia z gen. J. Hallerem” rozpoczęło się od II połowy października 2017 roku. Zdecydowanie lepiej z postawionego przed uczestnikami projektu zadania wybrnęli uczniowie szkół podstawowych, którzy przygotowali wiele działań dla swoich szkolnych rówieśników i młodszych kolegów zapoznających ich z gen. J. Hallerem w trakcie tego umownego tygodnia. Zorganizowano więc 20 cykli działań historycznych wokół tematu „Błękitnej Armii” i jej dowódcy gen. J. Hallera, wśród których na wymienienie zasługują wystawy historyczne przygotowane przez dzieci, konkursy plastyczne, szkolne gry historyczne na ww. temat odbywające się w terenie, ale także w budynkach placówek, liczne akademie i wieczornice. Projektową pracę wykonaną przez zespoły ze szkół podstawowych docenili także jurorzy oceniający nadesłane raporty z realizacji „Tygodnia z gen. J. Hallerem”, co wyrażają w swojej opinii „*Aż prosiłoby się nagrodzić więcej, bo widać, że szkoły – a często nie tylko szkoły – naprawdę „żyły” Hallerem. Naprawdę wiele super zrealizowanych projektów spełniających kryteria regulaminowe Konkursu.*” Zgodnie z założeniami uroczystości te miały głównie zasięg szkolny, choć zdarzały się bardzo chlubne wyjątki, gdzie na podsumowanie tych ww. działań zapraszano szersze grono gości, w tym rówieśników z innych szkół, przedstawicieli lokalnych władz samorządowych i organizacji pozarządowych.

Druga grupa projektowa, czyli młodzież ze szkół ponadgimnazjalnych troszkę gorzej poradziła sobie z postawionym jej zadaniem, jakim było zorganizowanie historycznej gry terenowej lub questu i zaproszenie na nią społeczności lokalnej, gdyż poza dwoma wyjątkami na swoje wydarzenia zapraszała tylko uczniów tej samej placówki. W związku z tym jury, w którym znaleźli się historycy, pracownicy IPN postanowiło wyróżnić tylko dwa zespoły przygotowujące gry plenerowe poświęcone gen. J. Hallerowi i Błękitnej Armii.

Wszystkie działania były dokumentowane fotograficznie i/lub filmowo, a sprawozdania z przeprowadzonych akcji wraz ze scenariuszami wydarzeń i gier zostały przesłane do Fundacji BO WARTO.

Podsumowanie projektu

We wtorek **19 grudnia** w **Centrum Edukacyjnym im. Janusza Kurtyki – Przystanek Historia** – w Warszawie odbyło się podsumowanie Projektu **”Służba Ojczyźnie jest Moim prawem – za przykładem gen. Józefa Hallera”**. Na spotkanie przyjechało wszystkie siedem nagrodzonych przez jury zespołów wraz ze swoimi opiekunami, a także chętne do udziału w tej uroczystości zespoły z Warszawy, łącznie było to ok. 90 osób. Po krótkim przywitaniu i wprowadzeniu w temat spotkania odbyły się warsztaty historyczne, dla szkół podstawowych o Leopoldzie Lisie-Kuli, a dla młodzieży ponadgimnazjalnej o Orłętach Lwowskich poprowadzone przez edukatorów IPN. Następnie po krótkim podsumowaniu projektu odbyło się wręczenie nagród, wyróżnień, dyplomów i podziękowań, a także kilka uczniowskich wypowiedzi o udziale w tym Hallerowskim Projekcie, które zdecydowanie utwierdzały organizatorów w przekonaniu, że dzieci i młodzież to wspaniali ludzie, dla których ojczyzna i jej historia to wielka sprawa. Spotkanie zakończył ciepły poczęstunek i miłe rozmowy podczas tej mniej galowej części uroczystości.

Ewaluacja projektu

Ocena ww. projektu odbywała się podczas podsumowania projektu (indywidualne rozmowy i opinia podczas trwania zakończenia projektu) oraz poprzez wypełnienie wcześniej wysłanych do placówek ankiet ewaluacyjnych. W badaniu wzięło udział tylko 19 ze wszystkich placówek realizujących działania projektowe, choć ankiety zostały rozesłane do wszystkich szkół biorących udział w projekcie. Łącznie wypełniono 272 ankiety.

W przekazanej uczestnikom projektu ankiecie zawartych zostało pięć zamkniętych pytań, w których oceniano m.in. organizację projektu i pytano o wzrost wiedzy i postaw patriotycznych.

W **pierwszym pytaniu** starano się dowiedzieć, czy dzieciom podobał się udział w projekcie „Służba Ojczyźnie jest moim Prawem” – za przykładem gen. J. Hallera”, na które twierdząco odpowiedziało 271 osób, zaś 1 była odmiennego zdania.

Kolejne pytanie (drugie), brzmiało następująco: *Czy znałeś wcześniej postać gen. J. Hallera?* Tutaj niestety w większości okazało się, że uczestnicy nie znali wcześniej tej tak ważnej dla polskiej historii postaci, a dzięki podejmowanym działaniom projektowym mieli właśnie tę możliwość. Odpowiedzi przeczącej na ww. pytanie udzieliło 175 osób, zaś pozytywnie, potwierdzając swoją wcześniejszą znajomość gen. J. Hallera 97 osób.

O ocenę swojego stanu wiedzy historycznej po udziale w projekcie poproszono jego uczestników w **pytaniu trzecim** (*Czy dzięki udziałowi w projekcie Twoja wiedza historyczna jest większa? Spróbuj ocenić procentowo ten wzrost*)

A o to odpowiedzi:

wzrost wiedzy o 30%	42
wzrost wiedzy o 50%	128
wzrost wiedzy o 80%	102

Większość uczestników stwierdziła, że ich wiedza zwiększyła się o 50% lub 80%, co pozwoliło osiągnąć wstępne założenia projektowe, w których deklarowano, że stan wiedzy uczestników zadania zwiększy się o co najmniej 30%.

Czwarte pytanie/prośba brzmiało następująco: *Czy dzięki udziałowi w projekcie "Służba Ojczyźnie...", poznawaniu historii gen. J. Hallera, jego umiłowania ojczyzny i wielkiego zaangażowania w służbie Polsce sprawiło, że wzrosło Twoje poczucie patriotyzmu? Spróbuj ocenić procentowo ten wzrost.*

Udzielone odpowiedzi:

wzrost poczucia patriotyzmu o 30%	43
wzrost poczucia patriotyzmu o 50%	122

W kolejnym pytaniu znów okazało się, że dzięki udziałowi w projekcie, dzięki takiemu bezpośredniemu przeżywaniu wiedzy o historii Polski, zdecydowana większość uczestników stwierdziła, że ich poczucie patriotyzmu wzrosło o co najmniej 50% w stosunku do stanu „przedprojektowego”.

Ostatnie piąte pytanie, to prośba ze strony organizatorów o ocenę, *Czy udział w projekcie przyczynił się do wzmocnienia Twojego poczucia tożsamości narodowej wyrażanego w stwierdzeniu "Jestem Polka/Polakiem i jest z tego dumna/y"? Spróbuj ocenić procentowo ten wzrost.*

Podobnie jak w dwóch poprzednich pytaniach, tak i tutaj odpowiedzi dzieci i młodzieży przewyższają zakładany przez organizatorów efekt z udziału w projekcie w tym zakresie (*zakładany wzrost o co najmniej 30%*)

Odpowiedzi na pytanie 5.

wzrost poczucia tożsamości narodowej, dumy o 30%	29
wzrost poczucia tożsamości narodowej, dumy o 50%	106
wzrost poczucia tożsamości narodowej, dumy o 80%	137

Podsumowanie

Uczestnicy projektu "Służba Ojczyźnie jest moim prawem" – za przykładem gen. J. Hallera" wypełniający ankietę ewaluacyjną oraz dzielący się swoimi odczuciami po jego realizacji podczas podsumowania projektu jednogłośnie potwierdzili swoje zadowolenie z udziału w projekcie, a zdobyta przez nich wiedza historyczna i wzrost postaw patriotycznych oraz twórczego myślenia zdecydowanie przewyższały zakładany przez Organizatora 30% poziom efektów z podejmowanych działań.

Tak przychylne i wysokie oceny motywują do podejmowania przez Fundację kolejnych projektów edukacyjnych, w ramach których niejako dotykając śladów historii można zdobywać wiedzę o wybitnych Polakach i ważnych dla Polski wydarzeniach historycznych i lokalnych.

ORGANIZATOR:

WSPÓŁFINANSUJĄCY:

PATRONI:

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ